

Türkiye İş
Kurumu
Genel
Müdürlüğü

Çalışma
Genel
Müdürlüğü

İş Sağlığı ve
Güvenliği
Genel
Müdürlüğü

Engelli ve
Yaşlı
Hizmetleri
Genel
Müdürlüğü

Ceza ve
Tevkifleri
Genel
Müdürlüğü

Türkiye İşveren
Sendikaları
Konfederasyonu
(TİSK)

Türkiye İşçi
Sendikaları
Konfederasyonu
(TÜRK-İŞ)

Türkiye Sakatlar
Konfederasyonu
(TSK)

ENGELLİ HİBE DESTEĞİ

BAŞVURU REHBERİ

(2025/3. Dönem)

Son Başvuru Tarihi: 24 Ekim 2025

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
1) DESTEĞİN AMACI.....	3
2) DESTEĞİN KANUNİ DAYANAĞI.....	3
3) BAŞVURU ŞARTLARI VE AÇIKLAMALAR.....	3
a) Kimler Başvurabilir?	3
Aranılan Şartlar.....	3
b) Başvuru İçin Gerekli Olan Belgeler Nelerdir?	4
c) Neler Desteklenecektir?.....	4
d) Destek Verilmeyecek Maliyetler Nelerdir?.....	5
e) Başvuruda Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?	5
4) BAŞVURU YERİ VE SON BAŞVURU TARİHİ.....	7
5) BAŞVURU İLE İLGİLİ ÖNEMLİ HUSUSLAR.....	7
6) DİĞER HUSUSLAR.....	8
Ayrıntılı Bilgi	8

GİRİŞ

Engelli ve eski hükümlü çalıştırmayan işverenlerden veya işveren vekillerinden 22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 101. maddesi uyarınca tahsil edilen idari para cezalarının kullanımı hakkında karar vermeye yetkili Komisyonun kuruluşu ile çalışmasına ve hazırlanacak projelere ilişkin usul ve esaslar, "*Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Tahsil Edilen İdari Para Cezalarını Kullanmaya Yetkili Komisyona Dair Yönetmelik*¹" ile belirlenmiştir. Ayrıca Yönetmeliğin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütlere ve hazırlanacak projelere ilişkin olarak açıklamalar yapmak amacı ile "*Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Tahsil Edilen İdari Para Cezalarını Kullanmaya Yetkili Komisyonun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Genelge (2015/1)*"² yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin 8. maddesi kapsamında hazırlanan bu Rehber ile söz konusu Komisyona sunulacak projelerin öncelikleri ve özellikleri ile başvurunun yapılmasına ilişkin konularda başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

1) DESTEĞİN AMACI

Komisyon tarafından verilecek desteğin amacı, engellilerin kendi işlerini kurmasına yardımcı olmaktır.

2) DESTEĞİN KANUNİ DAYANAĞI

Verilen desteğin kaynağı, engelli ve eski hükümlü çalıştırmayan işverenlerden veya işveren vekillerinden 4857 sayılı İş Kanunu'nun 101. maddesi uyarınca tahsil edilen idari para cezalarıdır. Söz konusu tahsil edilen cezaların yönetimi, 4857 sayılı Kanunu'nun 30. maddesinin yedinci fıkrasına istinaden oluşturulan ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürünün başkanlığında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların ve en çok engelliye temsil eden üst kuruluşun birer temsilcisi olmak üzere bir başkan ve yedi üyeden oluşan Komisyon tarafından yerine getirilmektedir.

3) BAŞVURU ŞARTLARI VE AÇIKLAMALAR

a) Kimler Başvurabilir?

Aranılan şartlar

Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişilerden tüm vücut fonksiyon kaybının en az yüzde kırk olduğu sağlık kurulu raporu ile belgelenen kişiler mevzuatımızda engelli olarak kabul edilmektedir. Hibe desteğinden yararlanmak isteyen engellilerin aşağıdaki **bütün şartları son başvuru tarihi itibarıyla taşıması** gereklidir.

¹ 09/01/2014 tarih ve 28877 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² www.iskur.gov.tr adresinde "Mevzuat" bölümünde "Genelgeler" kısmında yer almaktadır.

- a) İŞKUR'a engelli kaydı olmak,
- b) Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişilerden tüm vücut fonksiyon kaybının en az yüzde kırkıdan yoksun olduğuna ilişkin "Sağlık Kurulu Raporuna" sahip olmak,
- c) 18 yaşını tamamlamış olmak,
- d) Hangi sebeple olursa olsun emekli olmamak,
- e) Kendi üzerine aktif olarak kayıtlı işyeri/işletme olmamak (Ayrıca proje başvuru rehberi yayım tarihi itibarı ile proje konusu meslekte son bir yıl içerisinde terk mükellefi olmamak),
- f) İşyerinin kurulacağı il sınırları içinde ikamet etmek,
- g) Girişimcilik eğitim programı sertifikasına sahip olmak,
- h) Kurulacak iş ile ilgili başka mevzuatlarda aranılan diploma, sertifika, izin vb. belgelere sahip olmak ve aranılan diğer şartlara haiz olmak,
- ı) Kendisine vasi tayini yapılmamış olmak,
- j) Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği projelerinde "Sürü Yönetim Elemanı/Hayvan Yetiştiriciliği" belgesine, Arıcılık projelerinde ise "Arıcılık" belgesine (sertifikasına) son başvuru tarihi itibarıyla sahip olmak (MEB veya Üniversite onaylı olmalıdır).

b) Başvuru İçin Gerekli Olan Belgeler Nelerdir?

- a) Girişimcilik eğitim programı sertifikası,
- b) Adli sicil kaydı sorgulama belgesi,
- c) Vergi Dairesinden proje başvuru tarihinden önceki bir ay içinde alınmış, proje sahibinin güncel vergi mükellefiyet durumunu gösterir belge,
- d) Kurulacak işin konusu ile ilgili mevzuatında zorunlu belge istenmesi durumunda, bu mesleki bilgiyi gösteren diploma, sertifika gibi belgeler,
- e) Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık (Hayvancılık) sektörlerinde sunulacak projelerde, Tarım ve Orman İl/İlçe Müdürlüklerinden alınacak "İşletme Belgesi" (İşletmesi olmayanların proje başvuru tarihinden geriye doğru son 1 yıl içerisinde işletmesi olmadığına ilişkin yazıyı, pasif işletmesi olanların proje başvuru tarihinden geriye doğru son 1 yıl içerisinde işletmede hayvan hareketliliği olup olmadığına ilişkin yazıyı eklemesi gereklidir.),
- f) Faaliyet alanı Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği olan projelerde "Sürü Yönetim Elemanı/Hayvan Yetiştiriciliği" belgesi, Arıcılık projelerinde ise "Arıcılık" belgesi (sertifikası) (MEB veya Üniversite onaylı olmalıdır),
- g) Emekli olmadığını gösterir belge.

c) Neler Desteklenecektir?

Komisyon değerlendirmesi sonrasında kaynak tahsis edilmesine karar verilen projelerde, başvuru sahibinin talep etmesi halinde, aşağıdaki maliyetler karşılanabilecektir:

- a) **Kuruluş işlemleri desteği:** İşyeri kuruluşu için yapılan resmi işlemler, onaylar, izinler, ruhsatlar ve sigorta gibi masraflar için belge karşılığı olmak üzere **en fazla 30.000TL.**
- b) **İşletme gideri desteği:** Sözleşme imza tarihinden sonra 12 ay süre ile belge karşılığı olarak işletme giderlerinin (su, elektrik, iletişim, ısınma, kira ve tanıtım) en fazla %60'ını geçmeyecek şekilde yıllık toplamda **en fazla 115.000TL.** (tarım ve

hayvancılık sektörüne ait projelerde kira desteği sağlanmadığından **en fazla 60.000TL.**)

- c) **Kuruluş (demirbaş) desteği:** Tarım ve hayvancılık sektörüne ait projelerde sözleşme imza tarihinden itibaren 12 ay boyunca belge karşılığı olmak üzere işletmenin temel faaliyet alanı ile ilgili demirbaş maliyetleri için vergiler dahil **en fazla 350.000TL**, diğer sektörlerde ait projelerde sözleşme imza tarihinden itibaren 12 ay boyunca belge karşılığı olmak üzere işletmenin temel faaliyet alanı ile ilgili makine, teçhizat, yazılım, donanım, ofis malzemesi gibi maliyetler için vergiler dahil **en fazla 435.000TL**.

d) Destek Verilmeyecek Maliyetler Nelerdir?

- Hazırlanacak projelerde hiçbir şekilde;
 - depozito,
 - su, elektrik, iletişim vb. abonelik ücretleri,
 - çalışanların ücretleri,
 - işlenerek veya doğrudan satılacak ürünlerin bedelleri,
 - vergi, resim, harç (*İşyeri Kuruluşu için yapılan zorunlu harç ödemeleri hariç*), çeşitli üyelik ücretleri, cezalar,
 - işin konusu ile doğrudan ilgisi olmayan ve işin kurulmasına engel olmayan demirbaş ve diğer malzemelerin bedelleri,
 - kurulmuş bir işletmenin geliştirilmesini, değiştirilmesini amaçlayan giderler,
 - engellilerin erişebilirliklerini sağlayıcı olması şartı ile inşaat, tadilat ve bakım giderlerinin toplam kuruluş (demirbaş) desteğinin yüzde 10'unu aşan kısmı desteklenmeyecektir.
- İşletme Gideri Desteği kaleminden tarım ve hayvancılık projeleri hariç olmak üzere aylık kira giderinin %60'nı ve toplamda **55.000TL'yi** geçmeyecek kadarı karşılanır. Kira giderinin ödenebilmesi için işletmenin kira sözleşmesi ve bankaya ilgili mevzuat gereği kira bedeli olarak yatırıldığına dair dekontun/ödeme belgesinin ibrazı zorunludur. İşletme kirası için stopaj ve ortak giderler de desteklenmez.
- Proje kapsamında; proje sahiplerinin üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) kan ve kayın hısımlarından ve bunların sahip/ortak oldukları işletmelerden; işyeri kiralanması ile hayvan ve demirbaş malzeme alımı yapılamaz.

e) Başvuruda Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?

- "Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları"nda yer alan engellinin çalışamayacağı alanlarda ya da işlerde kurulmak istenen işlere ilişkin projeler kabul edilemez.
- Proje sahibinin kuracağı işletme ile ilgili alacağı ruhsat vb. izinlere ilişkin yükümlülükler proje sahibine aittir.
- Engellilerin fiili olarak kendilerinin işin başında olacakları projeler desteklenecek olup proje süresince proje sahibinin herhangi bir işyerinde tam zamanlı sigortalı olarak çalışması mümkün değildir. Bu durumun tespiti halinde proje iptal edilerek gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.
- Vasi tayini yapılmış engellilerin projeleri ile halen işletilen faal işletmelerin geliştirilmesine yönelik projeler desteklenmeyecektir.

- Proje başvurusu yapan kişinin üzerinde hangi amaçla olursa olsun bir işyerinin olması durumunda yeni bir işyeri desteği verilmeyecektir. Tarım ve hayvancılık alanında yapılacak projelerde proje sahibinin üzerinde aktif bir işletmenin bulunması durumunda proje kabul edilmeyecektir. Mevcut bir işletmenin devir alınması ya da geliştirilmesini amaçlayan projeler desteklenmeyecektir.
- Başvuru sahibinin emekli olması durumunda projesi kabul edilmeyecektir.
- Proje başvuru aşamasında, teklif sahibinin kendisine ait veya başka kişi veya kurumlardan aldığı maddi ve gayri maddi desteklere ilişkin bilgilere yer verilmesi gereklidir. Başka kurum veya kişilerden destek alınan projelerde, aynı maliyet kalemlerine engelli hibe desteği kapsamında destek sağlanmayacaktır.
- Proje başvuru aşamasında her bir bütçe kaleminin sisteme ayrıntılı bir şekilde girilmesi ve proje sahibinin kendi katkısı olması durumunda katkı miktarının belirtilmesi gereklidir.
- Her bir bütçe kalemi için piyasa fiyat araştırması yapılarak tutarlar tespit edilmeli ve muhtemel fiyat artışları da dikkate alınarak Komisyondan talep edilen bedel belirlenmelidir. Bütün tutarlar vergiler dahil hesaplanmalıdır.
- Hibe desteği sağlanması kararı verilen projelerin ödemeleri, sözleşme imza tarihinden sonra fatura veya fatura yerine geçen belgeler karşılığı yapılacağından; fatura veya belge olmaksızın önceden ödeme yapılmayacaktır. Sözleşme imza tarihinden önceki tarihlerde düzenlenen faturaların karşılığı ödenmeyecektir. Başvurusu yapılan projelerde, işin faaliyet alanı ile doğrudan ilgili olmayan maliyet kalemleri desteklenmeyecektir.
- Başvuru aşamasında ilave istihdam sağlanacağını beyan edilmesi durumunda demirbaş giderleri dışında kalan proje tutarının %20'si bloke edilir. Proje sahibi taahhüt ettiği istihdamı sözleşme tarihinden itibaren en geç bir yıl içerisinde, kesintisiz ve 60 günden az olmamak üzere yerine getirdiğini belgelendirmesi halinde bloke tutarının ödemesi gerçekleştirilecektir.
- Bloke ödemelerinin yapılabilmesi için proje kapsamında yapılan harcamaların sözleşme tarihinden itibaren en geç bir yıl içerisinde faturalandırılmış ve projenin uygulandığı İl Müdürlüğü/Hizmet Merkezine sunulmuş olması gerekmektedir.
- Sözleşme imzası öncesi yapılan Kurumca yapılacak kontrollerde proje sahibinin İŞKUR'a herhangi bir borcunun bulunduğu tespit edilmesi halinde sözleşme imzalanmayacaktır. Ayrıca yine sözleşme imzası öncesinde <https://www.turkiye.gov.tr/adalet-icra-dosyasi-sorgulama> adresinden kişinin icra dosyasının olup olmadığı sorgulaması yapılarak borçlu olduğu herhangi bir açık icra dosyasının bulunması halinde sözleşme imzalanmayacaktır.
- Destek verilen proje kapsamında kurulan işletmenin sözleşme tarihinden itibaren en az 3 (üç) yıl fiili olarak faaliyetine devam etmesi şart olup hangi sebeple olursa olsun aksi durumun tespiti halinde "kuruluş (demirbaş) desteği" olarak yapılan ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınacaktır.
- Sözleşme ve mevzuatta yer alan projelerin kabul edilmeme sebeplerinin sonradan çeşitli şekillerde tespit edilmesi durumunda da sözleşme iptal edilecek ve yapılan ödemeler yasal faizi ile geri alınacaktır.

- İşin yürütülmesi sırasında ortaya çıkabilecek zararlara karşılık üç yıl süre ile proje kapsamında destek verilen demirbaşların ve işyerinin her türlü riske karşı koruyucu şekilde kapsamlı sigorta yaptırılması zorunludur. Tüm sözlü ve yazılı uyarılara rağmen söz konusu sigortanın yaptırılmaması durumunda proje iptal edilecektir.
- Tarım ve hayvancılık projelerinde en geç “Kuruluş (Demirbaş) Desteği” ödemesinin yapıldığı tarihi izleyen bir (1) ay içerisinde, proje sahibinin 4/B (Bağ-Kur) sigortası yaptırması zorunlu olup, proje sahibinin altı (6) aylık dönemler halinde 4/B (Bağ-Kur) prim borcu olmadığına ilişkin belgeyi İl Müdürlüğü/Hizmet Merkezine teslim etmesi gerekmektedir. Proje sahibinin sigortayı belirtilen süre içerisinde yaptırmaması veya prim borcu bulunduğunun tespiti halinde tespit tarihinden itibaren bir ay içerisinde borcun ödenmemesi durumunda proje iptal edilecektir. Başka kurumlarca uygulanan muafiyetler anılan zorunluluğu ortadan kaldırmayacaktır.
- Altı aylık kontrollerde Kurum tarafından alınan malzemelerin eksik olması durumunda tamamlanması yazılı olarak istenecek, tamamlanamaması durumunda İl Müdürlüğünce yapılacak değerlendirme sonucunda, projenin devamını etkileyen bir husus olup olmadığına bakılarak; projenin devamını etkilemediğinin değerlendirilmesi halinde eksik olan demirbaş için yapılan ödemelerin tahsil edilerek projenin devam ettirilmesi sağlanacak, eksikliğin projenin devam ettirilmesini etkilediğinin değerlendirilmesi halinde ise proje iptal edilerek kuruluş (demirbaş) desteği yasal faizi ile geri alınacaktır.
- İŞKUR tarafından düzenlenen kurs ve programlardan yasaklı hale getirilmiş kişi ve kuruluşların Komisyon kaynaklı projelere yasaklılık süresince başvurması mümkün değildir.

4) BAŞVURU YERİ VE SON BAŞVURU TARİHİ

Proje başvuruları, **24 Ekim 2025 tarihi saat 23.59’a kadar** e-Devlet üzerinden çevrimiçi (online) olarak yapılacaktır. İl Müdürlüğü veya Hizmet Merkezlerine elden veya posta yolu ile yapılacak proje başvuruları kabul edilmeyecektir. Proje başvurularında istenen tüm bilgi ve belgelere eksiksiz ve doğru olarak yer verilmesi gerekmektedir. İl Müdürlüğü tarafından yapılacak kontrollerde bilgi ve belge eksikliği olan projeler sistem üzerinden iade edilecektir. İade edilen projeler eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması şartıyla sistem üzerinden **31 Ekim 2025** tarihine kadar tekrar gönderilebilecektir. Bu tarihten sonra eksikliklerin hiçbir şekilde tamamlanması mümkün değildir.

5) BAŞVURU İLE İLGİLİ ÖNEMLİ HUSUSLAR

- Eksik, gerçeğe aykırı, güncel durumu yansıtmayan proje başvurularının asli sorumluluğu başvuru sahiplerine aittir.
- Başvuru yapacak istekliler, istenilen bilgi ve belgeleri **eksiksiz ve güncel olarak** sisteme girmek zorundadır. Tek bir belgenin veya olması gereken bilginin eksik veya yanlış olduğunun tespit edilmesi durumunda il müdürlüğü veya Genel Müdürlük tarafından proje iade edilecektir.
- Proje başvurularının kesinlikle hazırlandığı dönemde yayımlanan güncel Proje Başvuru Rehberi (2025/3. Dönem) doğrultusunda yapılması gerekmektedir.
- İl Müdürlüğü veya Hizmet Merkezlerine elden veya posta yolu ile yapılacak proje başvuruları kabul edilmeyecektir.

- Başvuru yapılırken sisteme yüklenen tüm belgelerin asıllarının sözleşme imza aşamasında projenin uygulanacağı il müdürlüğüne teslim edilmesi gerekmektedir.
- Proje başvurusu sırasında veya başlatılan projelerin devamında sunulan belgelerin sahte olması veya Kurumu aldatmaya yönelik bilgilerin tespit edilmesi halinde proje iptal edilir ve yasal işlem başlatılır.
- Engelli hibe desteği projelerinde bir kişi sadece bir proje sunabilir.
- Proje sahibinin kendi ifadelerini taşımayan başkası tarafından hazırlanmış projeler ile aynı il veya başka ilden yapılan başvurularda proje metnlerinin kısmen veya tamamen aynı olduğu tespit edilen (kopya proje) projeler reddedilecektir.

6) DİĞER HUSUSLAR

Genel Olarak: 4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, vergi mevzuatı ve diğer ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin tam ve eksiksiz olarak yerine getirilmesinden proje sahipleri sorumlu olup söz konusu sorumluluktan kaynaklı uğranabilecek zararlar için Kurumun tüm hakları saklıdır.

Projenin hazırlanması, değerlendirilmesi, uygulanması ile ilgili usul ve esasların belirlendiği ekli Yönetmelik, Genelge ve bu Rehberin, başvuru sahibi tarafından proje hazırlanmadan önce okunduğu ve anlaşıldığı varsayılacaktır.

Komisyon, bu başvuru rehberinde belirtilen hususları, Yönetmelik ve Genelgeye aykırı olmamak şartı ile işgücü piyasasının ihtiyaçları, bütçe imkânları gibi kriterler çerçevesinde değiştirebilir. Bu durum, başvuru sahipleri için bir hak doğurmaz.

Komisyon toplantısının yapılmasının ardından projeler ile ilgili alınan kararlar il müdürlükleri tarafından proje sahiplerine yazılı olarak tebliğ edilecektir. Sözleşmeye imza davetinin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde sözleşme imzalanması gerekmektedir.

Ayrıntılı Bilgi

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri, www.iskur.gov.tr, 444 75 87, Alo 170